

DEMOKRATSKA FRONTA BOSNE I HERCEGOVINE

Web: www.dfsarajevo.ba

E-mail: sekretarijat@fronta.ba

Broj:
Sarajevo, 03-06.2024 godine

PREDSJEDAVALAČI SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

PREDMET: Amandmani Kluba DF na prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo

U skladu sa članom 151. i 152. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo broj: 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20 i 14/20) Klub Demokratske fronte podnosi sljedeće Amandmane na prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo , u daljem tekstu prijedlog Zakona

A M A N D M A N 1.

U članu 113. brisati stav (9) koji se mijenja i glasi: Za pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može biti imenovano lice koje je u prethodne četiri godine obavljalo dužnost direktora škole“.

Obrazloženje:

Ovim stavom se onemogućava rotiranje dva lica na funkcijama direktora i pomoćnika direktora škole/voditelja dijela nastavnog procesa. Svjedoci smo novom trendu u osnovnim školama a ustaljenoj praksi u srednjim školama da se na pozicijama direktora i njihovih pomoćnika rotiraju dva ista lica.

A M A N D M A N 2.

U članu 107. stav (5) pod nazivom (Izbor članova školskih odbora)

prijedloga Zakona koji propisuje:

“Školski odbor treba da odražava etnički sastav učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje” dodati tekst nakon riječi djeluje ‘ u principu prema popisu stanovništva u BiH iz 1991 godine’.

Objasnenje:

Nejasno je iz kojih razloga je iz ove odredbe kao osnov za uspostavu strukture školskog odbora, izostavljen popis stanovništva iz 1991. godine, iako je takav popis naveden u članu 51. stav (2) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

A M A N D M A N 3.

U članu 108. prijedloga Zakona propisuje se nadležnost školskog odbora škole. Stav (2) "za rješavanje u prvom stepenu" brisati riječ 'prvom' sa riječi 'drugom'

Objasnenje:

Ova klauzula nije pravno utemeljena. Kad god se odlučuje po žalbama, prigovorima to samo po sebi ukazuje da se radi o rješavanju u **drugostepenom postupku**, dakle, nakon što je neki drugi organ škole već rješavao u prvom stepenu.

A M A N D M A N 4.

U članu 109. stav (5) prijedloga Zakona-Izbor direktora škole koji propisuje:

"Na osnovu prijedloga Instituta Ministarstvo donosi pravilnik u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, suspenzijom, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora škole kao javne ustanove" treba **brisati jer nije u skladu sa članom 52. stav (1) i članom 59. stav (3)** Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini i moraju biti propisani ovim prijedlogom Zakona.

Objasnenje:

Prema članu 52. stav (1) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini direktora javne škole imenuje Školski odbor po proceduri koja se bliže uređuje zakonima entiteta, kantona, Brčko Distrikta BiH i općim aktima škole.

Shodno navedenom, neosnovano je u članu 109. stav (5) Prijedloga Zakona propisivati da će Ministarstvo na osnovu prijedloga Instituta donijeti Pravilnik u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, suspenzijom, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora škole kao javne ustanove.

Niti Institut ima nadležnost da utvrđuje prijedlog Pravilnika, niti Ministarstvo posebnim Pravilnikom može uređivati pitanja u vezi sa izborom i imenovanje direktora škole.

Sva pitanja izbora i imenovanja direktora škole se mogu i moraju urediti isključivo zakonom i općim aktima škole, kako to propisuje član 52. stav (1) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini. Eventualno donošenje Pravilnika bi bilo nezakonito iz dva razloga:

- Institut nema nadležnost da utvrdi i Ministarstvu dostavi prijedlog takvog Pravilnik,

- Ministarstvo proces izbora i imenovanja direktora škola ne može uređivati Pravilnikom, jer bi to bilo suprotno članu 52. Okvirnog zakona.

Nadalje, prema članu 59. stav (3) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini svi zakoni u entitetima, kantonima i Brčko Distriktu, ali i drugi odgovarajući propisi iz oblasti obrazovanja moraju biti usklađeni sa odredbama tog Zakona.

S obzirom da je nadležnost Instituta za preduniverzitetsko obrazovanje propisano Odlukom o osnivanju JU Institut za razvoj o preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, ovim Zakonom se ne može uređivati, odnosno proširivati nadležnost Instituta. U slučaju da se to učini postojala bi razlika u nadležnosti Instituta koja je utvrđena Odlukom o njegovom osnivanju i koja je utvrđena ovim Zakonom. Da bi Institut mogao utvrđivati Prijedlog Pravilnika kako je to predloženo u tekstu Prijedloga Zakona, nužno je prethodno dopuniti Odluku o osnivanju Instituta.

A M A N D M A N 5.

U članu 109. stav (9), a u vezi sa članom 107. stav (6) koji propisuju:

„Za direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može biti imenovano lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više“.

U članu 107 stav (6) propisuje:

“U školskom odboru ne može se dozvoliti angažman licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice osuđivano za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine“
brisati dio teksta iza riječi 'kao i lice' i dodati tekst ' protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više'

Obrazloženje:

Ovim članom se propisuje da se za direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može imenovati lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, dok se u članu 107. stav (6) propisuje da se u školskom odboru ne može dozvoliti angažman licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice osuđivano za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine.

Ovo je potpuno nelogično.

Za vršenje funkcije direktora, pomoćnika direktora i voditelja dijela nastavnog procesa, postavljaju se strožiji uslovi u odnosu na uslove za obavljanje funkcije člana školskog odbora.

Predloženo rješenje znači da član školskog odbora može biti lice koje je osuđivano za "teže krivično djelo", dok direktor/pomoćnik direktora/voditelj dijela nastavnog procesa ne može biti lice koje je optuženo ili kažnjeno za "blaže krivično djelo".

Iako je školski odbor nadređen direktoru škole, proizilazi da su uslovi nekažnjivosti strožiji za direktora, pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa umjesto za školski odbor, a što bi trebalo biti obratno.

A M A N D M A N 6.

U članu 109 stav (13)-Razrješenje direktora koji propisuje;

"Školski odbor obavezan je razriješiti dužnosti direktora i prije isteka mandata zbog dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti ili u slučaju nastupanja okolnosti iz st. (8), (9) i (10) ovog člana" potrebno je dodati sljedeći tekst : 'kao i u slučaju kada :

- direktor škole nije blagovremeno obezbijedio program obrazovanja i odgoja, odnosno ne ostvaruje program obrazovanja i odgoja ili ne preduzima mjere za ostvarivanje principa, ciljeva i standarda postignuća;
- škola ne sprovodi mjere za bezbjednost i zaštitu učenika;
- nije obezbjeđeno čuvanje propisane evidencije i dokumentacije;
- u školi se vodi evidencija i izdaju javne isprave suprotno ovom i drugom zakonu;
- direktor škole ne postupa po preporuci, nalogu, odnosno mjeri nadležnog organa- resornog inspektorata za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti;

- ukoliko direktor škole nije obezbjedio uslove za inspekcijski, stručno-pedagoški nadzor i spoljašnje vrednovanje i evaluaciju;
- ukoliko direktor škole ometa rad organa upravljanja i zaposlenih, nepotpunim, neblagovremenim i netačnim obavještanjem, odnosno preduzimanjem drugih aktivnosti kojim utiče na zakonito postupanje organa upravljanja i zaposlenih;
- ukoliko je direktor škole u radni odnos primio lice ili angažovao lice van radnog odnosa suprotno zakonu i kolektivnom ugovoru ;
- ukoliko je namjerno ili krajnjom nepažnjom učinio propust prilikom donošenja odluke u disciplinskom postupku, koja je pravnosnažnom sudskom presudom poništena kao nezakonita i ako je škola obavezana na naknadu štete;
- je odgovaran za prekršaj iz ovog ili drugog zakona, privredni prekršaj ili krivično delo u vršenju dužnosti, kao i drugim slučajevima, u skladu sa zakonom;
- radi uzastopno izrečenih mjera inspekcijskog nadzora škole koje se tiču odgovornosti direktora škole i koje se plaćaju sredstvima iz budžeta
- i u drugim slučajevima kada se utvrdi nezakonito postupanje.
- direktor škole je odgovoran za štetu koju namjerno ili krajnjom nepažnjom nanese školi , u skladu sa zakonom
- školski odbor donosi Rješenje o razriješenju dužnosti direktora u roku od 15 dana od dana saznanja, a Ministar donosi Odluku koja je konačna u upravnom postupku

Obrazloženje:

Ovaj stav propisuje da je školski odbor obavezan razriješiti dužnosti direktora škole i prije isteka mandata u slučaju dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti ili u slučaju nastupanja okolnosti iz st. (8), (9) i (10) ovog člana.

Predloženim rješenjem se narušava princip pravne sigurnosti jer se uopšte ne propisuje:

- koji organ,
- kada,
- na koji način,
- na osnovu kojih kriterija i

- po kojem postupku utvrđuje okolnost “dokazanog kršenja zakona” i “profesionalnu nekompetentnost”.

Dakle, nejasno je ko utvrđuje “dokazano kršenje zakona” i “profesionalnu nekompetentnost”, u kojem postupku i šta predstavlja dokaz za “dokazano kršenje zakona” i “profesionalnu nekompetentnost” kao osnovu za prijevremeno razrješenje.

Da li ovo može značiti npr. da samo jedan inspekcijski nadzor u kojem se utvrdi određena neusklađenost u radu škole, može biti osnov za tvrdnju o postojanju “dokazanog kršenja zakona”?

A M A N D M A N 7.

Član 110. stav (4) koji propisuje:

”Do donošenja pravilnika iz člana 109. stav (5) ovog zakona na pitanja u vezi sa licenciranjem, izborom, razrješenjem, nadležnostima, radom, pravima i obavezama direktora škole kao javne ustanove primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona, podzakonskih akata i odgovarajućih kolektivnih ugovora, kojima se uređuju navedena pitanja koja nisu utvrđena ovim zakonom”
potrebno je brisati radi neprovodivosti ove zakonske odredbe i pravne nesigurnosti koju proizvodi.

Obrazloženje:

Pitanje licenciranja direktora škola prije izrade prijedloga Zakona uopšte nije bilo poznato kao pravni institut i zbog toga nije niti moglo biti uređeno važećim propisima, što znači da se zakoni, podzakonski propisi i odgovarajući kolektivni ugovori ne mogu ni primjenjivati na ovo pitanje, jer ga i ne regulišu.

Nadalje, uvažavajući činjenicu da proces izbora i imenovanja direktora škola ne može biti zaustavljen i prekinut, ova odredba bi značila da bi istovremeno postojale dvije kategorije direktora škola i to:

- direktori škola izabrani i imenovani samo na osnovu Zakona, važećih podzakonskih propisa i internih akata škole i

- direktori škola izabrani i imenovani na osnovu Zakona, podzakonskih propisa, ali i Pravilnika o licenciranju.

Ovakva situacija je realnost, kada se ima u vidu da je članm 137 stav (5) Prijedloga Zakona propisano:

“Uslov iz člana 109. stav (7) tačka e) ovog zakona primjenjivat će se po isteku od dvije godine od dana donošenja pravilnika iz člana 109. stav (5) ovog zakona”.

To bi predstavljalo nejednako postupanje.

A M A N D M A N 8.

U članu 139. prijedloga Zakona koji propisuje:

(2) 'Članovi školskog odbora koji ne ispunjavaju standarde i kriterije za nominiranje/imenovanje iz člana 107. ovog zakona bit će razriješeni' potrebno je dodati riječi : 'Odlukom Vlade Kantona Sarajevo na prijedlog resornog ministra u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za razriješenje'.

Obrazloženje:

Prijedlogom Zakona se uopšte ne propisuje koji organ, u kojem roku i po kojem postupku utvrđuje da članovi školskog odbora ne ispunjavaju standarde i kriterije za imenovanje. U ovom kontekstu je važno da Prijedlog Zakona predviđa da će članovi školskog odbora biti razriješeni, što znači da mandati ne prestaju njihovom voljom odnosno podnošenjem ostavke. Prijedlog Zakona ne predviđa da su članovi školskog odbora dužni sami podnijeti ostavku ako ne ispunjavaju standarde i kriterije, nego da će biti razriješeni, što znači da neki organ prethodno mora utvrditi da članovi školskog odbora ne ispunjavaju standard i kriterije, ali se ne propisuje koji je to organ i na koji način i kada se vrši provjera ispunjenosti standarda i kriterija.

A M A N D M A N 9.

U članu 45. u stavu (2) riječi: „radni i nenastavni“ mijenja riječ: „neradni“.

Obrazloženje:

Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je 23.05.2024. godine utvrdila Vlada Kantona Sarajevo predviđeno je da se Dan nastavnika Kantona Sarajevo obilježava kao radni i nenastavni dan uz prigodan program sa ciljem promocije njegovog značaja i uloge nastavnika u društvu. Neophodno je da se sa ciljem promocije važnosti obrazovanja i prosvjetnih radnika Dan nastavnika Kantona Sarajevo ustanovi kao neradni dan. Nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo.

A M A N D M A N 10.

U članu 44. u stavu (8) broj: „36“ se mijenja brojem „34“, a broj: „34“ se mijenja brojem: „32“.

Obrazloženje

Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je 23.05.2024. godine utvrdila Vlada Kantona Sarajevo predviđeno je da nastava u prvom i završnom razredu osnovne škole traje 36

radnih sedmica, s tim da se nastavni plan i program planira i realizira u okviru 34 nastavne sedmice. Ovaj prijedlog je usmjeren ka interesu učenika a sve u cilju bolje spremnosti za eksternu maturu i upisa u srednju školu.

A M A N D M A N 11.

U članu 47. u stavu (2) riječi: "45 minuta" mijenjaju se riječima: "u pravilu 45 minuta", riječi: "40 minuta" mijenjaju se i glase: "u pravilu 40 minuta".

Obrazloženje

Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je 23.05.2024. godine utvrdila Vlada Kantona Sarajevo predviđeno je da nastavni čas u školi traje 45 minuta, u centrima 40 minuta, a praktična nastava u preduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta, osim ako drukčije nije propisano nastavnim planom i programom ili individualno prilagođenim programom. U prethodnom periodu se vodila javna polemika o trajanju nastavnog časa. Ovaj prijedlog je usmjeren ka kvalitetnoj reformi obrazovanja na način da se u skladu sa koncepcijom i pozitivnim zakonskim propisima omogući veća autonomija nastavnika koja bi bila usmjerena ka uspješnoj realizaciji ciljeva i načela koji su predviđeni Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo i u interesu je učenika. Časovi bi trajali u skladu sa potrebama nastavnog procesa i mogućnostima učenika. Alternativna izmjena je da se definiše kao u članu 47. stav (6). Nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo

A M A N D M A N 12.

U članu 47. u stavu u stavu (7) riječi: "20 časova" mijenjaju se riječima: "15 časova".

U stavu (8) riječi: "25 časova" mijenjaju se riječima: "20 časova".

U stavu (9) riječi: "30 časova" mijenjaju se riječima: "25 časova".

Obrazloženje:

Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je 23.05.2024. godine utvrdila Vlada Kantona Sarajevo predviđeno je da u toku sedmice učenici I, II i III razreda osnovne škole mogu imati najviše 20 časova svih oblika odgojno-obrazovanog rada s tim da u toku dana ne mogu imati više od četiri časa redovne nastave, da u toku sedmice učenici IV, V i VI razreda osnovne škole mogu imati najviše 25 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od pet časova redovne nastave te da u toku sedmice učenici VII, VIII i IX razreda mogu imati najviše 30 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od šest časova redovne nastave.

Ovaj prijedlog je usmjeren ka kvalitetnoj reformi obrazovanja, u skladu je sa definisanim ciljevima i načelima koji su predviđeni Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, omogućit će rasterećenje učenika tokom redovne nastave i istovremeno će omogućiti izbornu i fakultativnu nastavu, dovest će do situacije u kojoj će torbe učenika biti lakše što će zaštititi njihovo zdravlje i općenito je u interesu učenika. Nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Kantona

A M A N D M A N 13.

U članu 56. stav (2) koji glasi:

„Podaci u EMIS-u ažuriraju se na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.“

U članu 56. u stavu (2) riječi: "nastanka promjene" mijenjaju se riječima: "dostavljanja podataka školi".

Obrazloženje:

Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo koji je 23.05.2024. godine utvrdila Vlada Kantona Sarajevo predviđeno se podaci ažuriraju na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene. Neophodno je da se riječi nastanka promjene zamijene riječima nakon dostavljanja podataka školi iz razloga jer je vrlo bitno da se stavi odgovornost na one koji dostavljaju podatke.

A M A N D M A N 14.

U članu 96. prijedloga Zakona pod nazivom (Ljekarski pregled) u stavci

(8) 'Ako škola nema odgovarajuće poslove, radniku će se otkazati ugovor o radu zbog lično uvjetovanih razloga' brisati riječi 'radniku će se otkazati ugovor o radu zbog lično uvjetovanih razloga' koje se mijenjaju u riječi:

'Ministar će status radnika riješiti na način rasporeda na poslovima u drugim školama ili javnim ustanovama u skladu sa stručnom spremom i zdravstvenom stanju radnika'

Obrazloženja:

Ovaj stavak je diskriminirajući i stavlja u nepovoljan položaj radnike koji su stekli profesionalne i druge bolesti, ujedno se umanjuju prava invalida rada.

A M A N D M A N 15.

U članu 88. prijedloga Zakona (Prevođenje učenika u naredni razred i ponavljanje razreda) u stavku (4) 'Roditelji učenika iz stava (2) ovog člana mogu zahtijevati da njihovo dijete ponavlja razred bez obzira na sticanje uvjeta za prevođenje u naredni razred o čemu odluku donosi nastavničko

vijeće škole' dodati riječi ' i ' koje razmatra i mogućnost uvođenja asistenta za učenike koji nisu savladali gradivo II i III razreda za koje se može pripremiti individualni edukacijski program' .

Obrazloženje:

Pojedini učenici imaju teškoće u savladavanju osnovnog gradiva . Ukoliko učenici u II razredu nisu savladali čitanje i pisanje na latinici moraju odmah dobiti adekvatnu podršku. Kasnije sa proširenim obimom nastave imaju teškoće pratiti i usvajati znanja i učiti i druge jezike kao što su ćirilica, engleski jezik, njemački jezik i slično.

A M A N D M A N 16.

U članu 30. prijedloga Zakona (Udžbenici i nastavna sredstva) u alineji (1) 'U školi se mogu koristiti samo školski udžbenici i druga nastavna sredstva čiju je upotrebu odobrilo Ministarstvo u skladu sa zakonom i standardima i normativima i na prijedlog Instituta' dodati riječi: 'a sve u skladu sa predhodno utvrđenim nastavnim planom i programom'.

Obrazloženje:

Udžbenici koji se koriste nisu u skladu sa nastavnim planom i programom. Vrlo često nastavnici da bi ispunili nastavni plan i program sami pišu nastavne jedinice što je krajnje nedopustivo jer se radi o sadržajima koji nisu lektorisani ni recenzirani i ovim radnjama direktno se ugrožava njihov rad i status.

Klub Demokratske fronte
Skupštine Kantona Sarajevo